

ТУСПАҖ

НУРЛАТ РАЙОНЁН ОБЩЕСТВАПА ПОЛИТИКА ХАҖАЧЁ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА НУРЛАТСКОГО РАЙОНА

Хаҗат 1931 сұлхи июлён
9-мәшәнче тухма пуслан.

N23
(4592)

1998 сұлхи февраль (нарәс)
уйәхән 27-мәшә, эрнекун

Паләртнә
хакпа.

М.Ш.Шаймиев:

“Сөре сутма-туянма ирәк пулмасан, унпа малашне йөркеллө уса курасса шанәс та сук”

Шел пулин те, тенә вәл тухса калаҗса, патшаләхән тәп пуяләхәне - сөрпе тухәслә уса курма тәрәшни - юлашки 80 сұлтаным патне те илсе пымарә. Пәлтәр Тугарстанта эфир кашни гектартан 37-шер центнер ытла тыра сапса, пурә 6,3 миллион тонна тухәс пухса илнә. Савәм пысаках мар пулин те, сапах та пәрәне пуҗне 3-шер пин килограмм ытла сәт суса илсә. Анчах пире хамәрән әс итогәсем те, малашлә та сырлактармасть. Тухәс аван, анчах пысәк саванәс сук, мәншән тесен хуҗа пулманнипе тахасене хирәсле механизман пәрәнаймасть. Тухәсләхпа продуктивләхә малашне әстерме тәрәшни адекватлә мар тахаксем каларасси патне илсе пырә.

Танлаштарулла тишкерү ирттернә республика хуҗаләхә тытса пырасин төрлө шайне паләртат. Сапла, пәтәметсе калама пулат: сөре уйрам харпәрләхә пама-сан, апа сутма-туянма ирәк пулман, унпа малашне йөркеллө уса кур-

Февралён 18-мәшәнче Рассейён Федераллә Пухәвён Федераци Канашә хайён черетлө ларәвәнче сөршывән Сөр кодексне сүтсе явнә. Ана сүтсе явассине пирён республика Президентчә М.Ш.ШАЙМИЕВ хутишнә.

асса шанәс та сук. Эфир хамәрән республика Сөр кодексне иккәмәш вулавра республика Конституцийәне киләшүллән йышантәмәр, вәл сөре уйрам харпәрләхә пама ирәк парат. Кодекс пәтәмпәх йышанасса әпә те иккәленместән, тесе паләртнә М.Ш.Шаймиев.

Төрәс, пирән патра, ытти крайсемпе обласенчи пекәх, сак ытту сине төрләрән пахасә. Анчах пәр саслән йышанасса кәтти реформәсене ирттерме чәрмантарә. Сөре уйрам харпәрләхә парассине хирәслексем сынсене сөре сутма хистетпәр тесе хәрәтса, халәх менталитетчәне чәе уса кураҗсә. Әпә калатәп: эфир сире сөр патәмәр, эфир унән хуҗисем. Тархасшән, унпа төллевлө уса курәр, пире ку савантарат кәна, эфир унпа лайәх уса куратәр пулсан, апа никама та сутмастар та. Эфир сөр харпәрәсине хайён прависемпе туллин уса курма май паратпәр.

Патшаләхә пәлсе тытса пымалла. Пирән Тугарстанта савән пек. Малтанхи колхоз е совхоз сөрәсене сынсене, сав шутра ялти интел-

лигенцие уйәрса панә. Спекуляци ан пултәр тесе сөре ял сынни сак ялта пуранакана сутма пултарат. Сөре ялтах илсе текенсем пулмасан, апа ятарласа йөркеленә уполномоченнай орган сугән илме пултарат. Вәлах сак сөре сөр пайне үстерес төлешпе каялла пама та пултарат. Ял хуҗаләх уса куракан сөрсен пирән 4 миллион ытла гектар, вәсенчен 1 миллион гектарне эфир патшаләх запасне хәвартәмәр. Сак запаса кашни колхозран, совхозран уйәрса илнә. Саканпа эфир мән те пулсан сухататпәр-им?

Халә республикара сөре ют сөршыври уйрам тата юридически сынсене патшаләхән резерв фончә шутәнчен (кунта Тугарстан Республикин правительствин фончә) сутма май пурине пәхса тухәсә. Унән төллевлө - конкуренци тавасси. Сапла вара, хайсен харпәр сөрәсем сине әслекен сынсемпе юнашар апа сугән илнисем те вай хума пуларәччә. Сакантан мәншән хәрәмалла?

Ялсенчи вырәнни самоуправленисен тупашсен пәртен-пәр сәлқуҗә вәл - сөр. Ял

хуҗаләхне тавар туса кәларма пуләхса пирән хушма бюджет укҗине уйәрса пама тивет. Сакна йалтах пәрахәслама сук, сапах та сөр синче хуҗа, сөрпе уса куракан харпәрәсәсем, апа сутма тата туянма ирәк пулмасан, нимәнле йөркеллө самоуправлени те пулма пултараймасть. Ку сүл вәрәмар, паләртрә М.Ш.Шаймиев.

Юлашкынчен, тавлашулла, сапах сөршышән пысәк пәлтәрәшлө йитусене сүтсе явса, маларах тунә договорсене паләртса, Тугарстан Республикин пулсәхә сапла каларә: “Мускавра сөр ыйтәвнә сүтсе явса төлешпе йөркеленә “савра сәтеле” Раҗсей Президентчә, Федераци канашә, Патшаләх Думи тата Правительство хутишнәчә. Сак ыйтәва татса парас төлешпе сүл-йөр тупма калаҗса та тәлтәмәр. Сәненек Кодекса паян йышансан, Раҗсейре кәткәс политика ларутәрәвәнче пысәк пәлтәрәшлө урәх ыйтусем татса парасса та шанәс пур.”

(“Республика Татарстан” хаҗатран, 1998 сұлхи февралён 21-мәшә).

“...Пире сакан пек төлпулусем кирлө”

Февралён 23-мәшәнче, Таван сөршыва хуҗәлекенсен уявнә район администратцийән самраксемпе әслекен пайә Чечняра службара тәнә салтаксене төлпуләва пустарчә. Төлпулу Самраксен сүртәнче иртрә, унта районти сар комиссариачән представителә, хай те Чечня вәрәсине хутишнә Марат Абдрахманов, афганецсен Союзән территорияри уйрамән председателә Виль Мусин хутишнәчә. Уяв сәламәсенче пәр тәп шухәш паләрчә: “Түпе пирәншән яла-нах сүтә пулар, ытти әрусем вәрә мәнне, унән хуйхи-суйхине нихәсан ан пәлтәрчә”. Виль Мусин сак төлпулура Чечня вәрәсине хутишнә яшсене әслә сәну пачә: афганецсенчен төсләх илсе вәсен те пәрләшмелле, халхи кәткәс пурнаҗри йывәрләхсене пәрле чәтса ирттермелле. Ку енәпе афганецсен Союзә “чеченецсене” пуләшма хатәр. Саплах әнерхи салтаксе-

не администрацири самраксен пайән заведующийә Ралия Ханиева ашшән саламла парнесем пачә. Унта вара самраксен пайә сүмәнче йөркеленә интеллектуаллә “Юникс” клуб салтаксене музика композицийә кәтартрә. Юлашки сүлсенче (комсомол вәхәчәсем хыҗсән) кун пек мероприяти Нурлатра пәрремәш хут пулнине те паләртса хәвармалла, савәнпа та вәл пуриншән те уәллә иртрә. Уяв пайә хыҗсән яшсә хайсен ашә калаҗсене чәй әсәме хатәрленә сәтелсем хушшинче малалла тәсрәс.

Ирттернә кашшән тав туса самраксем сапла каларә: “Эфир пәр-пәрине төл пулни, паллашни те темә тарат. Төл пулма пирән урәх майсем те сук, сакан пек төлпулусем вара пите кирлө”...

Яшсә төлпулу хыҗсән уйрәлнә чух пәр-пәрине сыхану тытма, кирлө пулсан пуләшма самах пачәс.

Спорт вәл - пурнаҗ

Сак кунсенче НГДУри спорта юратакансем “Татнефть” акционер обществи йөркеленә VIII спартакиада хутишнәсә. 50 ытла нефтяник сирәм төрлө амәртусенче вай виҗсә. Сәтел сичи теннис, шахмат, мини-футбол, бильярд, волейбол амәртәвәсем иртнә ентә.

- Спорт сынсене чәнчән саванәс күрет, - тет спартакиада хатәрлекен, бассейн директорә В.Киселев. - Сәмахран, Шариф Шайдуллина илер. Ватләхә пәхмасәр (вәл 73 сұлтан ентә), вәл бильярдла пите лайәх вылять тата спартакиада кәмәлпәх ху-

шанәт. Шывра ишме хатәрленнә спортсменсем сукнине пәхмасәр, сакан йышши спорт амәртәвәсене коллектив кәсал пәрремәш хутишнәт. Нефтьпе газ кәларакан “Нурлатнефть” управленин кәсалхи спартакиадин эмблеми нефтяниксен бассейнә шутланат. Сак кунсенче управленин художество лабораторийә апа туса хатәрлемә тытәннә. Маларахри сүлсенче вәсен делегацийән машини сичне Гоголь произведенийәнчи вырәс халәх халапәсенчи сәнарсем пулнә пулсан, халә вара бассейна илемлән үкерни пулә.

Тараватлә тивәстересә

“Чулпан” магазин патәнче Нурлатри сәкәр завочән сенкер вагончикә, ака темисә кун ентә тавар туянакансене тараватлән кәтсе илет. Халә кунта ирхине 7 сехетрен тытәнса 19 сехетчен тин кәна пәсәрнә сәкәр кәна мар, апат-симсә таварәсем: макарон тата кондитер издәлийәсем, кәрпәсем тата ыттинне те туянма пулат. Саплах кунта нефтьпе газ кәларакан “Нурлатнефть” управленин ОРСәнчен кашни кун ирхине сәт тата хайма илсе килсәсә.

Декларацилессине ан тәсәр

Бюджетән тупаш пайне пурнаҗлани бюджетниксене әс укҗи, ватәсене пенси түлемелли тәп услови пулса тәнине шута илсен, граждансем хайсен тупашә сичнен декларацисем таратасси пысәк пәлтәрәшлө пулнине аңланмалла.

Предпринимательсем паләртнә 476 уйрам сынран 102-шә налук инспекцине пәлтәрхи сүл тупашсем сичнен декларацисене таратнә, сапах та декларацисене таратма панә вәхәтән сурри

иртсе кайнине шута илсен, сак шут пысаках мар пулни куранат. Декларацисем таратма тивәс тепәр ушкәнран уйәх сурә хушшинче инспекцие пиллөкән сәс килнә, вәхәчә вара хәвәрт иртет тата декларацисене сичрине те төрәслемелле. Сакна шута илсе, налук инспекцийә декларацисене шәмактун та йышанма шутланә. Налук илекенсем сак кун ханәхнә режимпа әсләсә, савәнпа та ытти кун килме май сук пулсан, шәмактун йышанәсә.

Мәнле пулсан та сак әсе юлашки куна, апрелән 1-мәшнә, хәвармалла мар.

Шанъса сұхатмасть

Уяв умён

Культура сұрчён алакё сине юбилей пуласси сипчен пысак пёлгеру сакса хуначчё, фойере вара Гакиль Сагирован ўкерчёкёсене ыр-настарначчё. Уяв хусисем Хусан хулинчи сыравсасен ушканне тивёшлине кётсе илчёс. Часах Гакиль Сагирова хайне те илсе килчёс. Фойере поэт ханасемпе каласрё.

Творествана халалланъ ода

Спена сичче ханасем чылайччё, чечексем пите нумайччё, чи варринче вара - Гакиль пичче Пустараннисем хушшинче тёрлэ наци сыннисем пурччё: ырассем, тутарсем, еврейсем, тёрлэ профессии представителёсем, тёрлэ рангри ертүсёсем, сав шутра хулапа облассен администрацийёсен пуслэхёсем, Самар обласён вице-губернаторё, Куйбышев дистанци чугун сул начальникё, Ульяновск обласён Законодательнай пуху депутатёсем, тён сыннисем, вулас председателёсем, тутар халэхё, шулта вёренекенсем, пултарулах артисчёсем, Димитровград хулинче пуранакансем.

Идеал Галаятдинов уява уса, сыравсан пурнасё сичче чаранса тачё. Димитровград - Сагиров халь пуранакан ыран, Файзулово ялне поэт хайён иккёмёш таван ене тесе шутлат, Ахметкино вара - сурална таван ял. Сав кун юрланъ "Таван Ахметкино" юра шапах саван сынченччё.

Уявра Гакиль Сагиров

адресёпе ыра, саламла сьмахсем нумай каласрё. Тухса каласакансем пурте, академик-и вал, ученый-и, е политик - хайсем сак сыннан хастарлахёпе чьтём-лахёнчен, 3 султа аш-шесёр тарса юлнине тата 21 султа вара пачах та сурейми пулнине пьхмасар, шанъса сұхатманнинчен, сынсене юратнинчен тёлённине пёлтерчёс. Поэта саламлакансем пурте апа парнесем пачёс. Сагирован сывьах таванёсемпе юлташёсем валли спонсорсен вайёпе уяв сётелё хатёрленёччё. Сав кун Гакиль пиччене Ульяновск обласён администраци тата губернатор ятёнчен Хисеп грамоти пачёс, саплах Гакиль Сагиров творествине пулшас тёлёвпе фонд йёркелени сиччен пёлтерчёс. Тутарстан Писательсен союзён председателё Гакиль пиччене республикари 250 сыравса ала пусна саламла адрес тата Тутарстан Писательсен союзён членён сёне билетне пачё.

Хусанти патшалэх

университечён тутарпа хёвелтухьс чёлхисен филологи факультечён деканё, пирён ентеш, академик, писатель Талгат Галиуллин КГУ ректорачё Г.Сагирова сак факультетан уйрамне вёренме йышанни сиччен пёлтерчёс.

Пирён ентешсен ятёнчен юбилера район администрацийён пуслэхён сёмё Ф.Н.Погуманова саламларё. Ыра салам сьмахёсем хысён Флюра Рашидова сапла каласрё:

- Сирён таван енёрте творестван сёне аньслэхёсене кётесрё, кунта сире тата сирён хисеплё аннёр, Хабиб-замал валли сёне хваттер яланах хатёр.

Унтан вал Гакиль пиччене Нурлат районён тата хула администрацийён, районти вёрентү пайён, районти хахат редакцияён, шукулсен, ача сачёсен тата уйрам граждандсен ятёнчен парнесем пачё. Пустараннисене пирён пултарулах артисчёсем хайсен асталэхёпе савантарчёс. Гакиль пичче уяв ирттерме

Февралён 14-мёшёпче Ульяновск обласёпчи Димитровград хулинче поэт, художникан Гакиль Сагирован 60 сулхи юбилейне палла турёс. Юбиле халалланъ уява Ульяновск обласёпчен сёмар, Самар, Тольятти, Хусан, Нурлат хулисечен те ханасем килчёччё. Уяв хулари чи пысак "Восход" культура суртёпче иртрё. Пирён ентешсен ятёнчен Гакиль Сагирова саламлама Нурлат районёпе хулин администрацийён представителё Ф.Р.Погуманова, РОО ёсченёсемпе шукулсен учителёсем, районти пултарулах артисчёсем тата унан талантне хисеплекенсем пьначчё.

пулшаншан пурне те тав турё.

Уява йёркелекенсем сулсерен сулла Гакиль Сагирова халалланъ ятарла кун ирттерме сёну пачёс, Гакиль пичче сулла хайён чёрине сывьах Ахметкинопа Файзулово ялсёпче канма юратнине шута илсен, эфир те сак уявран аяккинче тарса юлмапяр.

Пёр сёмьери пек

Пите шел, сапах та поэтан амашё, Хабиб-замал апа хайён сывьахне пула уява хутшанаймарё. Март уйэхён вёсёпче вал 83 сул тутарнине те шута илмелле. Паллах, вёсем Гакильпе иккёшё кёсён ывалё Наиль, Халида кинё тата хакла мьанукёсем пулшмасар пуранаймастчёс. Наиль пёр пысак организацие ертсе пырат, Халида та ертсе пыракан спениалист пулса ёслет, вёсен ывалёсем 11 тата 8 класёпче вёренесрё (асла ывалё - моряк, аякра пуранат, сёмьеллэ, Гакиль пиччене час-часах сырусемпе савантарат). Сак ыра та сынна юратакан, анланакан сёмье ытгисемшён тёлёсх пулса тарат. Икё сёмье куршёллех пуранат, саванпа мьанукёсем ирпех асламашёпе Гакиль пиччёшне пулшма, тутларах ситерме вас-

касчё. Халида апа калата парат:

- Пёррехинче, ачасем пёчкёкёрех чухне, вёсенчен пёри апат лёсё пана манна, ёсрен килсен эпё сакна пёлсе хурланса макарса ятам. "Ваталсан мана та пьхмар-ха эсир", - терём ачасене. Сакан пекки урах пулмарё. Асламашёпе пиччёшне пьхасси вёсемшён сырман закон пулса тачё. Иккёмёш ывалё Ришат, Гакиль пиччен саввисене кёвёлёкенскер, темисё сул ёнтё суллахи каникул вьахьтёпче вёсене Файзулло вара пьхат, кирлэ пулсан машинана илсе сурет, кёркуннепе суркунне коляскапа усалма илсе тухат, мёнле пысак ыра ёс тунине хай те пёлсе ситереймест пулё вал...

Юбилей уявё вёсленчё. Чун-чёрере вара каньсёрлэх. Шавля уяв хысён Гакиль пичче хайён саввисемпе тата шухьшёсемпе пёччен юлмё-ши? Паян унан пичетленмен саввисем икё пухалэх. Тата сырмалли мён чухлэ чёринче. Поэт пуранат, сырат. Унан пурнасёпчи кашни кун - хастар сыннан тивёслэ пурнасёшён кёрешни, эфир ун умёнче пуса таятпяр.

К.ЯМАЛЕТДИНОВА.

Сурална кунне асанса

Ачасен савьси-МИТТА ВАСЛЕЙЁ

Мартан 5-мёшёнче Чавашсен палла позчё Митта Васлейё суралнаранпа 90 сул ситет. Ача-пача литературинче те Митта Васлейё хайён асталэхёпе хисеплё ыран йышанна. Самрак чухне хай те шулта ёсленёскер, пёчёк туссем валли пайтах савьсем сырна. Сав вьахатрах Пушкин, Чернышевский, Добролюбов, Толстой, Горький, Есенин, Гейне тата ытти сыравсасен произведенийёсене чавашла кусарна. Тутар позчёпе Хасан Туфанпа пите юлташла пулна. 1930 сулсёпче, радиокомитетра ёсленё чухне, Митта Васлейё ачасем валли ятарла каларамсем те йёркеленё.

Конкурсра паларна

Сак кунсёпче Мускаван Шушапкара ыра хыпар ситне: Чаваш кёнеке издательстви каларна икё кёнеке иртнё сул РФ пичет сёпёпе ёсленен патшалэх комитетчё ирттернё "Кёнеке каларасин асталэхё" ятла конкурсра малти ырансене сёпсе илне. Пёрремёш кёнеки - ырас шукулёсен 4-мёш класёпче вёренмелли "Чаваш сьмахё" Ана Нина Чернована Валентина Игнатёва хатёрленё. Вал шулта вёренмелли кёнекесем хушшинче III степеньлэ диплом сёпсе илне.

Иккёмёш - тёрлэ тёлё "Чувашия" фотоальбом (редакторёсем - Лидия Кубашкина Алексей Павлов, художникё - Галина Самсонова). Вал II степеньлэ диплом илме тивёслэ пулна. Альбомра Чаваш Енён паянхи пурнасёпче туллин суратса панъ. Вал ЧР Президентён Николай Федорован саламла сыравёпе - умсьмахпа усалат. Кёнекери сёрсёр фото хушшинче чавашсен ятла-сумла сыннисем: академиксемпе профессорсем, сёр сыннисемпе рабочисем, учителёсемпе врачем, писательсемпе художниксем тата ытгисем те. Чаваш Енён аваллахё сиччен В.Д.Дмитриев академик тёлё сырса катарна.

Сакна каламалла: иртнё сул Чаваш кёнеке издательстви 60 ытла кёнеке каларна.

П.АЛЕКСЕЕВ.

Активлӑха ӱстермелле

Еҫлекенсен пурнаҫ тата сывлӑх хӑрушсӑрлӑхне тивӗстерессе кӑткӑс та нумай профиллӗ система. Унта право, социаллӑ пурнаҫпа экономика, санитарие-гигиена, сиплевне профилактика, реабилитаци тата ытти мероприятисем кӑрӗҫӗ, вӗсене йӑркелес тӗлӗшпе питӗ тимлӗ пулмалла.

Султалӑк итоҫсене пӗтӗмлетес тӗлӗшпе ирттернӗ пӗрлехи пухура шӑп кӑна ҫакна шута илсе, "Нурлатнефть" НГДУра ку системӑна кулленхи пурнаҫа кӑртме чӗнсе каларӗҫ.

Еҫлеме лайӑх условисем туса парас тата ӗҫре йӑрке тытас тӗлӗшпе социаллӑ пурнаҫпа экономика, йӑркелӗпе техника меропрятийӗсен комплексне пурнаҫлатпӑр, - тесе палӑртрӗ хӑйӗн докладӗнче НГДУн тӗп инженерӗ Р.А.Сафиуллин.

Докладчик хӑйӗн калаҫавне пусласа "Татнефть" АОН структураллӑ подразделенийӗсемпе уйрӑлнӑ предприятисенче ӗҫре суранланнине, авари тата пушар хӑрушсӑрлӑхӗн шайне тишкерсе тухрӗ, кайран вара НГДУ ӗҫ сыхлавӗпе хӑрушсӑрлӑх техникӗ тӗлӗшпе ирттерекен

ӗҫсем ҫинче тӗплӗн чарӑнса тӑчӗ.

Управленире 1997 ҫулта ӗҫ условийӗсене лайӑхлатас тӗллевпе 1 миллиард та 564 миллион тенкӗ тӑкакланӑ. Ятарлӑ тумтир, атӑпушмак тата уйрӑм хӑтлӑх хатӗрӗсем 1 миллиард та 115 миллион тенкӗлӗх туяннӑ. Ятарлӑ апатланушӑн тата ятарлӑ ҫусемшӗн 369 миллион тенкӗ тӑкакланӑ.

Еҫ сыхлавӗн хӑшпӗр ҫӗнӗ Правилисемпе Положенийӗсене ӗҫе кӑртнипе ертсе пыраксене, специалистсене, рабочисене вӗрентес тата пӗлӗвӗсене тӗрӗслес, ҫаплах технологи процесне ирттерес тата оборудованилес, кирлӗ требованисемпе килӗшӱллӗн инструкцисем ирттерес тӗллевпе пысӑк калапашлӑ ӗҫ пурнаҫланӑ.

Еҫ сыхлавӗ тӗлӗшпе пурнаҫлакан ӗҫсенчен пӗри - ӗҫ вырӑнӗсене учета илесси тата аттестацилесси, ҫакна тӗпӗ хурса, вӗсене реализацилесси. Управленире аттестацилекен тӗп комисси йӑркеленӗ, цехсемпе подразделенисенче те комиссисем пур. Кунти требованисем ҫакӑн пек: ӗҫ вырӑнне хак парассине комплекслӑ пӑхмал-

ла, комисси пӗтӗмлетнипе конкретлӑ мероприятисем ӗҫлесе хатӗрлемелле. Еҫ вырӑнӗсене рационализацилессе ҫӗнӗ техника планпа хута яма, технологи процесӗсене, ӗҫе йӑркелесине тата условисене лайӑхлатма пӑхса хӑварнӑ. Тата строительство...

Ҫӗнӗ объектсене техника хӑрушсӑрлӑхӗн стандарт требованиӗсемпе килӗшӱллӗн, киввисене реконструкциялесе тумалла. Ҫапла, юлашки икӗ ҫул хушшинче 1-мӗш ЦДНГ валли ку чухнехи шайпа килӗшсе тӑракан база, пысӑк кӱкӑртлӗ нефть ӗҫлесе хатӗрлекен участок (УПВСН), Кутушири нефтьпе пуян вырӑнта хӗсекен насус станцийӗ (1-мӗш ДНС). Кашии объекта ӗҫлеме йӑркеллӗ условисем туса парасӗҫ. Парафин тумалли установка кивӗ котельная ҫӗннипе улӑштарнӑ, кунта вӑй хуракан операторсен ӗҫ условийӗсем те лайӑх.

Еҫ условийӗсене лайӑхлатас тӗллевпе те сахал мар тӑрӑшасӗҫ. Ҫапла, УТТра токарнӑй тата аккумулятор цехӗсенче вентиляция хӑвалӑхӗсене ӱстернӗ. Тата ытти чылай ӗҫсем пурнаҫланӑ.

Столяр мастерскойнчи строительствӑпа монтаж цехӗнче йывӑҫа ӗҫлесе хатӗрлекен станоксемпе ӗҫленӗ хыҫҫӑн юлакан пӑчка кӑршине пухмалли установка лартнӑ. Ҫаҫантах, растворпа бетон узелӗнче, хушма вентиляция вырнаҫтарнӑ. Ҫакӑн пек ӗҫсем ҫинчен тата та ҫырма пулат, вӗсене кашни цехрах туса ирттернӗ.

Ҫав вӑхӑтрах управленире сиенлӗ веществосемпе факторсем нормӑран та иртнӗ ӗҫ вырӑнӗсем пур. "Татнефтегаз" лабораторийӗн тӗпчевӗсем кӑтартнӑ тӑрӑх, ҫак специальносене ӗҫ вырӑнӗсем сиенлесен шутне кӑрӗҫӗ: бетонщиксем (цемент тусанӗ), столярсем (йывӑҫ тусанӗ), алӑпа туптакан тимӗрӗҫ (шав), компрессор установкин машинисчӗ (шав) тата нефть кӑларакансем.

Шел пулин те, нефть кӑларассинчи мӗнпур сиенлӗ факторсене пӗтерме май ҫук, ҫакна нефтяниксем пӗлӗҫӗҫ. Сиенлӗ условисенче ӗҫленӗшӗн вӗсене хушма отпуск, йуӑнрех хакпа апатланма компенсаци, сӗт парасӗҫ.

- Ҫапах та ҫакӑ пирӗлӑ плантараймасть. Пирӗн задача - мӗнпур ӗҫченсен ӗҫ условийӗсе-

не лайӑхлатасси, - терӗ докладчик. Хӑрушсӑрлӑх техникӗ еӗпе ӗҫлекен тӗп инженерӑн ҫумӗ В.М.Коннов НГДУ пурнаҫсене ӗҫӗнчи тӗслӗхсемпе фактсем илсе кӑтартса, ҫакӑн ҫинчен халарӗ.

Конференцие Лениногорскри сӑрт-тупа техника инспекцийӗн патшалӑх инспекторне Р.Н.Фарукшина, 73-мӗш ПЧ начальникӗн ҫумне Н.И.Сулейманова чӗннӗччӗ. Вӗсем НГДУпа таҫсанах ҫыхӑну тытасӗҫ, ӗҫ сыхлавне йӑркелессинчи, пушар хӑрушсӑрлӑхӗнчи лайӑх тата япӑх енсене лайӑх пӗлӗҫӗҫ. Тухса калаҫса вӗсем лайӑх тӗслӗхсем те, япӑххисене те илсе кӑтартрӗҫ, йӑркене пӑсассине чарассипе ҫыхӑннӑ ӗҫсене вӑйлатмалли ҫинчен чӗнсе каларӗҫ.

Кирек мӗнле коллективри пекех, Нурлатри нефть кӑларакансен те йывӑрлӑхсем сахал мар. Промыслари скважинӑсен шучӗ ӱсет, штат расписанийӗ вара малтанхи х - пӗр оператор-обходчика 30-35 скважина тивет, ҫакӑ нормӑран икӗ хут ытла, ҫавӑнпа та ӗҫ пахалӑхӗ япӑхланать. Ҫакӑ 1-мӗш ЦДНГ начальникне А.Н.Саватникова пӑшӑрхантарать.

Хӑйӗн калаҫавӗнче вӑл производство культурина ӱстерес ӗҫе вӑйлатассине тимлӗх уйӑрчӗ.

Скважинӑсене ҫӗр айӗнче юсакан цех начальникӗ Н.Г.Шафиков финанс йывӑрлӑхӗсене пула "Анкат" газоанализаторсемпе ҫителӗклӗ тивӗҫтерме май ҫукки ҫинчен каларӗ.

УТӑн тӗп инженерӗ Х.А.Салахов управлени виҫӗ ҫул хушши ҫул ҫинчи тата производствари инкесемсӗр ӗҫленине палӑртса, автомашинасене ӑшӑ шывпа ҫумалли цех тӑвассине, Андреевка промыслине тивӗҫтерекен автотранспорт колоннинче автозаправка тӑвассине хӑвӑртлатасси ҫинчен пӑшӑрханса каларӗ.

Профком председателӗ О.Н.Лизунов администрацие профкомӑн пӗрлехи комитетӗн ӗҫне тишкерсе тухрӗ. Вӑл ҫӗннипе конференци йышӑнӑвӗ ҫумне ҫакӑн пек хушу кӑртрӗҫ: кӑҫалхи февраль уйӑхӗнче "Тутарстан Республикинчи ӗҫ сыхлавӗ ҫинчен" Закона мӗнпур пехсемпе подразделенисенче пӑхса тухассине йӑркелемелле.

В.БУРАЙКИН.
Нурлат хули.

Резеда Ильдусовна Камаева учительсен династийӗнчен. Вӑл ашшӗне-амӑшӗн, Кульбаево-Марасари вӑтам школ педагогӗсен ҫулӗне кайнӑ. Амӑшӗ Накия (халь вилнӗ ӗнтӗ) тата ашшӗ Ильдус Хайрутдиновсем кунта ӗҫлесе пысӑк стаж пухнӑ. Резеда педагогика институтӗнчен вӗренсе тухнӑ та акӑ 10 ҫул ытла ӗнтӗ ҫӗнӗ Элметри вӑтам школта физикапа математикӑна вӗрентет, класс руководителӗн тивӗҫӗсене те пурнаҫлат. Вӑл тӗрӗс ҫул суйласа илни пирки икӗленмелли ҫук. Уӑн урокӗсенче яланах интереслӗ, вӗренекенсемпе учительсем Резеда Ильдусовнана предмета лайӑх пӗлнӗшӗн, аслӑ пумӑшӑн хисеплеҫӗҫ. Вӑл "Аслӑ учитель" ята тивӗҫ пулнӑ.

Резедан мӑшӑрӗ - Ильхам Адипович та ҫак школтах вӑй хурать, ҫапла майпа учитель ӗҫӗ вӗсемшӗн ҫемье профессийӗ пулса тӑнӑ.

Ӱкерӗкре: Ҫӗнӗ Элметри вӑтам школ учительници Р.И.Камаева.

Фольклор фестивалӗсем ирттерессине районта 1990 ҫултан пусласа 1995 ҫулччен ӗҫленӗ ҫамрӑк туристсен районти станцийӗ пусарнӑ.

Сулсерен лайӑхланса пыракан программаллӑ фестиваль тӑвӑр коридорсенчен (учрежденийӗн хӑйӗн ҫурчӗ пулман) чугун ҫул ӗҫченӗсен клубне куҫнӑ.

Майӗпен ҫак мероприятие нумайран та нумайрах ача хушӑннӑ май ӑна районти культура суртӗнче ирттерме тытӑннӑ.

Организацие хупнӑ хыҫҫӑн ку ӗҫе ачасемпе ҫамрӑксен центрӗ малалла тӑснӑ. Фольклор уявӗн программӑ кӗскелнӗ пулин те, уӑн ӗҫӗн ҫавах юлнӑ: "Фольклото" (ку мероприяти ҫакӑн пек ятлӑ) ку е тепӗр халӑхӑн йӑлийӑркисене тӗпчет. Кӑҫалтан вара ҫак мероприятие нумай ача хушӑнтарас тата уӑн содержанияне пуянлатас тесе ҫамрӑк туристсен станцийӗн опытӗне усӑ курма пусланӑ. Паллах ӗнтӗ, ҫав вӑхӑтрах чылай хушусем те кӑртнӗ. Пӗрремӗш хут

лайӑхах пулмасть, теҫӗ пулин те, ҫак фестиваль ҫинчен ачасемпе ҫамрӑксен центрӗн ӗҫченӗсем ун пек калама пултараймасӗҫ. Чи малтан фольклор уявне хушӑнма районти 20 школ коллективӗ килнине палӑртса хӑвармалла. Тӑватӑ сехет

ципе ҫеҫ лӑпланмарӗ, ҫаплах наци тӗрлӗ уявсенчи сюжетсене те кӑтартрӗ. Юрӑсем мӗнле хавхаланса шӑрантарчӗҫ! Жюри пӗрикӗленмесӗр вӗсене пӗрремӗш вырӑн пачӗ. Ҫак школӑн икӗмӗш коллективӗ

вӗсем "Россияне" пекех пӗрремӗш вырӑн йышӑнчӗҫ. Хулари 2-мӗш тата 1-мӗш номерлӗ, Пӗлӗркӗл школӗсене те уйрӑм палӑртса хӑварчӗҫ. Юлашкисем ӗлӗкхи фольклорпа хальхине

Нурлан, фестиваль!

танлаштарчӗҫ. Анчах та мероприятие хушӑннисем хушшинче фольклор пӗлтерӗшне тӗрӗс ӑнланманисем те пурчӗҫ. Вӗсем пӗр юрӑ юрланипе, "Улах" композици пӗр элементне кӑтартнипех ҫырлахрӗҫ. Фестивале хушӑннӑ коллективсенчен суррине яхӑн "Улах" композици хатӗрленӗ. Урӑх тема суйласа илме май пулман-им?

Фестиваль иртсе кайрӗ. Вӑл сцена ҫинчи ачасене ҫеҫ мар, куракансене те интереслентерчӗ. Паллах, уӑн усси те пур. Ачасем ӗлӗкхи наци тумӗсемпе, йӑлайӑркесемпе паллашрӗҫ, сцена ҫинче кӑтартакансен артистла пултаруӑнчен тӗлӗнчӗҫ.

Малашне те фестиваль ҫапла интереслӗ иртмелле пултӑрччӗ.

З.АХСАНОВА,
КГУ студентки.

БАСКЕТБОЛ

Январен 21-мешенче районти школсем хушшинче ачасемпе самраксен клубенче баскетбол вайин финал амартавесем пулса иртрес. Яшсенчен перремеш вырлана иккеш школ команди сенсе илче. Иккешине вишсемеш вырлансене Тернери тата Чулпантита ватам школсен командисем ийшанчеш. Херсем хушшинче перремеш вырлана хулари перремеш школ команди тухре. Иккешеш вырлана Иглаеленчи школта веренексенем ийшанчеш, вишсемешине - Анат Чаллари школ команди.

Феврален 6, 10-мешсенче сентеруссем Палкарта пулса иртен зонари амартусене хутшанса Нурлат чысне хутелереш. Кунта пирен херсем уйрамак аналла вылареш, вессем иккешеш выран ийшанчеш. Командари пилек хер - Т.Климова, Я.Мазитова, Р.Шакирова, И.Спасова, Р.Абзалимова хулари перремеш школта веренексенем ийшанчеш, иккешеш - Т.Иткина, Л.Тямаева - иккешеш школта. Татьяна Климована чи лайах хутелкен, вылякан тата тел перкен тесе ийшанчеш, ана харасах више припачеш. Яшсем таваттамеш выран ийшанчеш. Хулари иккешеш школта веренексенем К.Михайлова чи лайах вылякан тата тел перкен тесе ийшанчеш.

Йелгөр

Феврален 8-мешенче ДЮКФП филиалесем хушшинче йелгөр спорчен амартавесем иртрес. Перремеш вырлана ДЮКФП команди тухре. Пухтеленчи школ команди иккешеш выран ийшанчеш, вишсемеш вырлана - Анат Чаллари школ, таваттамешине - хулари 4-меш номерле школ. Яшсем хушшинчи уйрам амартура перремеш школта веренексенем сентерчеш. Е.Яковлев перремеш выран ийшанчеш, В.Емелин - иккешеш выран, вишсемеш выранта таваттамеш школти И.Сайфудинов. Херсем хушшинче Пухтеленчи М.Макарова перремеш вырлана тухре, иккешешине - Анат Чаллари А.Краснова, вишсемеш вырлана таваттамеш школта веренексенем Д.Дормидонтова.

Феврален 16-19-мешсенче пирен йелгөресем Пекелме хулинче иртен зонари амартусене хушшанса ултамеш выран ийшанчеш. Читес вахатра Занск хулинче иркен амартусене кайма шутлатпяр. Хальхи вахатра хулари школсем хушшинче тата кулсенче хоккейпа волейбол вайинсен амартавесем пырасеш.

А.НАБИУЛЛИН,
ДЮКФП тренер.

* И.Я.Яковлев
суралнарава 150 сул
ситне май

Чаваш улане

Вал сырулах тавакан,
Алфавит йеркелекен,
Пур чавашшан палла ят
Иван Якалича - хават.

Усна Яковлев школсем-
сугта тухна чавашсем.
Чавашан институтне
Паня Яковлев ятне.

Шупашкарта асанса,
Аслая хисеплесе,
Палак лартна гранитран
Тусам, эс ана ан ман!
Лена УЛАЕВА,
Ерешел ял.

Халап конкурсе

Нумаях пулмасть хулари 3-меш номерле школта пулсаман классенче веренексенем хушшинче чи лайах халап катаргас телешпе конкурс пулче. Фак меропрятне ирттересисен Татьяна Викторовна Михайлова яваллачеш.

Ачасем хайсен учителесемпе перле терле халапсенчи интересле сценкасем хатерлереш, конкурса килне хансен вара фак сценка менле халапран пулнине пелмелечеш. Печек артистсем тарашса хатерленечеш: декорацисем туня, костюмсем селене, рольсене веренне, саванпа та ачасем халапсене хаварт тата самаллан пелчеш.

Кесе вахат хушшинче ачасем "Кушак пурчеш", "Пурта патти", "Пучах", "Капкарапа тиле", "Тиле мукач" халапсенчи сарасемпе тел пулчеш.

Печек артистсем хумханчеш пулин те, лайах вылареш, сарасен камал-туямне, характерне аста катарреш.

Кашни ача хайне еверле пултарулла. Фак пултаруллах уса пама условисем сеш кирле тесе ахаль каламашчеш сав.

О.ЕФРЕМОВА.

Улах юррисем

Ирхине таттам та - пит ир пулчеш

Чемпертен те илтем чеш тихи -
Ут пуле теекен пери сук.
Пусмак та самрак, чунсам айван -
Сын пуле теекен пери сук.

Хура варман витер тухна чухне
Хура та сеш синче сеш касрам.
Менпур шухашамсем аса килсен,
Калле-малле утса сеш касрам.

Лапка кана лапка шур юр савать,
Менпур тавралах шуратать.
Аттепе аннерен самрак юлсан,
Юн пек херле санам шуралать.

Ирхине таттам та - пит ир пулчеш,
Пирвайхи автан телеш пулчеш.
Ане какри сетне паня чухне
Менпур курна ырлах сав пулчеш.

Хура варман херне пукет ятам,
Куян тесе персе ан илер.
Хавар лайахарпа мухтансан та
Мана итла хыта ан калар.

Шура юреш савать те, каять те,
Хура сешсем нишан та каймашчеш.
Калаканны калать те, манать те,
Илтекенсем нишан манмашчеш.

Пухса йеркелекенеш **Е.Илюшкина.**

Фестиваль, фестиваль...

Тутарстан Республикн министрсен Кабинечен постановлениене пурнаса керте телешпе Тутарстан Республикн ачасемпе тата самраксемпе еслекен патшалак комитечеш, "Татарстан" ГТРК, самраксен пултарулах перлешевесен наци ассоциацийеш Тутарстан Республикнчи самраксен искусство пултарулахен перремеш фестивалне ирттерешеш, вал сугталак хушшинче пулса ирте. Фестиваль результатесемпе сентерусесене сугталак версенче премисем пареш. Фестивале елккенлах тата илемлах конкурсеш ушеш, вал фак номинацисемпе ирте: "Тутарстан Республикн чи лайах модельер-дизайнереш", "Тутарстан Республикн чи лайах парикмахер-стилистеш", "Тутарстан пики-98". Фак конкурс "Ильдан" фирман "Лик" мода театрепе перле пулат. Юлашки шоура Рафсейри мода метреш В.Юдашкин сеш коллекцие хутшанеш.

Фестивале Тутарстан Республикн икеш патшалак челхипе ирттерешеш.

Илемлах тата елккенлах конкурсеш - "Тутарстан пики"

Конкурса 16-23 сулхи херсем хутшанма пултарашчеш, ут-пу енчен илемлеш (90-60-90 вишесене сывахрах), 175 сантиметр сулларшен кая мар пулмалла. Херсен илемлеш каласма пелмелле, шухашлав пултарулахеш пулмалла.

Художник-модельерсен конкурсеш

Конкурса самрак та пултарулла художниксем хутшанма пултарашчеш, вешен пер темана сыханакан 3-рен пулсаса 6 моделе таран тумтир коллекцие катармалла. Коллекцие эстетика, технологи тата конструкци требова-

нийесемпе килешсе тамалла.

Парикмахер-стилистсен конкурсеш

Конкурса хальхи модапа стиль сине уйрам художствапа эстетика енчен аста, самрак та пултарулла парикмахер-стилистсем хутшанма пултарашчеш. Конкурссен финалесем 1998 сулхи мартан 2-мешенче Хусан хулинчи Муса Джалиль ячеш хисепленекен операпа балет театренче пулса ирешеш. Конкурса хутшанас текен самраксене укша-тенке енчен хайсем еслекен организацие е предприятия пулашасса шанатпяр.

Район административийен самраксемпе еслекен пайенче телленрех ыйтса пелме пултаратр. Телефон: 2-16-72.

Р.ЮСУПОВА.

Саламлатпяр!

Лачака яленче пуранакан юратна апшана Анна Тудьяровна САНДРЮХИНАНА 70 сул тулгарна ятпа чун-черебен ашшан саламлатпяр. Сиреш сывлах, канлеш ватлах сунатпяр.

Тав таватпяр сана черерен,
Саламлатпяр савса селмерен.
Ашшуна-ска паратан чунтан,
Эсеш хакла пире ылтанран.

Сидуллинсемпе
Долговсем тата таванесем.

ПЕЛТЕРУСЕМ

Хула варринчи пер пулемлеш хваттер суганать.
Адрес: К.Маркс урамеш, 6-53.

"Татнефть" акционер обществин привилегилеш, "А" категориелеш акциешсене суган илетпер.
Лицензи номереш 12-000-56-110000, Рафсей Федерацийен ФКЦБ 1997 сулхи сентябреш 30-мешенче паня. Телефон: 2-19-46 (Модасен ателиеш).

Карман микрорайоненчи пер пулемлеш хваттер суганать. Телефон: 5-41-80.

Печен пуранакансене хваттер тара паратан.
Адрес: Советская урамеш, 189-156 е 129.

1993 султа туса каларна ВАЗ-21093 сугатпяр,
бартер та пулма пулгарать. Телефон: 2-15-59.

Пер пулемлеш хваттере хушса тулесе икеш пулемлиеш улаштаратпяр. Телефон: 5-42-38.

60 лет Октябрия урамри 33 хваттерлеш сурта тата Ленинградская урамри 36 хваттерлеш сурта туня сеш пая кенисене Октябрь МСОн 1-меш ПМКине договорсене илсе пыма ыйтатпяр. 1-меш ПМК административийеш.

Нурлат районенчи МПП ЖКХинче еслеме ЮМЗ-6 КЛ трактор экскаваторшике кирлеш.
Телефон: 2-21-71.

АТП сывахенче приватизациленеш 2 пулемлеш хваттер суганать. 2-21-24 номерлеш телефонпа 18 сехет хысшан ыйтса пелмелле.

1984 султа туса каларна ВАЗ-2106 сугатпяр.
Уксамла яленчи Н.А.Абрамовран ыйтса пелмелле.

Хула варринче магазин суганать. Телефон: (846-51) 5-19-16.

ГАЗ-31029 автомашина сугатпяр, хура телеш.
Кайтарла 2-23-23, сафса 2-16-93 номерлеш телефонсемпе ыйтса пелмелле.

1993 султа туса каларна ВАЗ-21063 суганать.
Адрес: Нефтяниксен урамеш, 6-21, телефон: 5-15-27.

"Нурлат-Октябрь суту-илу бази" акционер обществин стройматериалсем, цинклана тата витмели тимеш, ДВП, сарасем, сават-сапа сугатпяр. Суту-илуре саплах икеш камералла "Норд" холодильниксем пур, евродизайн, питеш шанчакла, хакесем ийунеш, тулевсерех лешсе паратпяр.

Япаласем тата апат-симеш сугакан пасарсенчи пирен магазинсене пырса курма сешетпер.
Телефонсем: 2-11-24, 5-19-95, 5-43-49.

1996 султа туса каларна ВАЗ-2106 сугатпяр.
Телефон: 5-34-48.

Якуркеленчи кирпечрен туня сеш сурта (30 сотка) сугатпяр е Нурлат хулинчи хваттерпе улаштаратпяр (вариантсем пулма пулгарашчеш). Телефон: 2-24-13.

Теш редактор **Р.Ф.ЗАМАЛЕВ.**

Редактор тивешесене пурнаслакан **Т.И.БУРАЙКИНА.**

Учредительсем: Нурлат районен административийеш редакциеш еш коллективеш

Хасат эрнере вишеш хуччен - юнкун, эрнескун, шаматкун тутарла, ырашла тата чавашла тухать.

ПИРЕН АДРЕС: 423000, Нурлат хули, Карл Маркс урамеш, 19.
ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор - 2-12-14, 2-22-81, редактор заместителеш тата советсемпе обществалла организацисен пурнасен пайеш - 2-10-44, редактор заместителеш, явалла секретареш - 2-18-67, редакторан ырас дубляжеш енепеш еслекен заместителеш - 2-14-16, редакторан чаваш дубляжеш енепеш еслекен заместителеш - 2-10-44, ялхусалах пайеш, промышленность, сырусемпе массалла еш пайеш - 2-22-51, бухгалтери, реклама пайеш тата фотокорреспондент - 2-15-63.

Хасата Тутар Республикн Информацие пичет министрствинче шута илеш.

Регистрациленеш номереш 34.